

Марија Ивановска

Jane L. Parpart, Shirin Rai and
Kathleen A. Staudt, A. (eds.)
**Rethinking Empowerment:
Gender and Development in a
Global/Local World:**
Routledge/Warwick Studies in Globalisation,
Taylor & Francis, New York, 2003.

На кој начин да се промисли зајакнувањето како категорија на родовите релации на моќ во контекст на глобализацијата? Дали оваа тема е навистина важна само за жените во земјите во развој, како што сугерира содржината на книгата? Се разбира, контекстот род и развој претставува легитимна рамка за можните интерпретации на глобалниот и на она што се нарекува локален свет; но и обратно, темите за глобализацијата се исто така место каде што повторно ќе мора да се расправа за новите значења на постоечките еманципаторски категории. Па сепак, дали во глобализацискиот дискурс синтагмата локален свет упатува само на земјите во развој, а концептот на развојот ќе треба да се асоцира со проектите на зајакнување?

Оваа збирка текстови, според уводникот на уредничките на книгата, ги одразува новите стојалишта за прашањата за родот, развојот и зајакнувањето во контекст на глобализацијата. Според првото стојалиште, зајакнувањето на жените, освен во локални, мора да се анализира и во глобални термини. Аргументот е дека колку и да се маргинализирани контекстите што изискуваат локален пристап, тие сепак се проникнати со процесите на глобализацијата. Општествените процеси веќе почиваат на дихотомиите

Marija Ivanovska

Jane L. Parpart, Shirin Rai and
Kathleen A. Staudt, A. (eds.)
**Rethinking Empowerment:
Gender and Development in a
Global/Local World:**
Routledge/Warwick Studies in Globalisation,
Taylor & Francis, New York, 2003.

Në çfarë mënyre duhet të paramendohet përforcimi si kategori e relacioneve gjinore të fuqisë në kontekst të globalizimit? A është kjo temë me të vërtetë vetëm për gratë në vendet në zhvillim, siç sugjeron përmbajtja e librit? Kuptohet, konteksti gjinia dhe zhvillimi paraqet një kornizë legjitime për interpretimet e mundshme të botës globale dhe të asaj që quhet botë lokale; po edhe e kundërta, temat për globalizimin janë poashtu vend ku përsëri do të mund të bisedohet për domethëniet e reja të kategorive të tashme emancipuese. Po megjithatë, a na udhëzon në diskursin globalizues sintagma botë lokale vetëm në vendet në zhvillim, ndërsa koncepti i zhvillimit do të duhet të asocohet me projektet e përforcimit?

Kjo përmbledhje tekstesh, sipas parathënies së redaktorëve të librit, i pasqyron qëndrimet e reja për çështjet e gjinisë, të zhvillimit dhe përforcimit në kontekst të globalizimit. Sipas qëndrimit të parë, përforcimi i grave, përveç në terma lokale, duhet të analizohet edhe në ato globale. Argumenti është se sa do që të jenë marginalizuar kontekstet që kërkojnë qasje lokale, ato megjithatë janë ndërthurur me proceset e globalizimit. Proceset shoqërore tashmë qëndrojnë mbi dihotomitë globale\lokale, e në bazë të kësaj ato duhet të jenë në qendrën e diskurseve të

глобално/локално, па според тоа тие треба да се во средиштето на дискурсите на зајакнување на жените.

Второто стојалиште се однесува на сфаќањето за моќта. Потребна е многу поизнијансирана анализа на категоријата моќ. Ако појдеме од теоријата на Фуко, моќта треба да биде сфатена не како имање моќ, туку како нејзино практикување врз луѓе и врз ресурси. Зајакнувањето не треба да се посматра издвоено од моќта поради фактот дека категоријата род и самата е категорија на моќ. Тоа што треба да се направи во контекстот на глобализацијата е практикување на моќта во интегритетот на поединецот, што води кон колективната моќ, а со тоа и кон моќ за промени.

Третото стојалиште го поставува прашањето на индивидуалното зајакнување. Тоа мора да биде спроведено во рамките на институциите и на дискурзивните практики. Сфатени како место на колективни акции, институциите кои се потпираат на човековите права, на правото и на економскиот напредок се изходиште на индивидуалната субјектност. И, на крајот, сфаќањето дека зајакнувањето е процес и резултат. Како процес, тоа бара време и место, а како резултат мора да биде нешто мерливо. Единствено така разбрано, зајакнувањето на жените ќе претставува реална основа за идните проекти за развивање на политиките на зајакнување.

Овие стојалишта навистина се нешто што може да претставува основа за поттикнување на расправата за родот и развојот во процесите на глобализација, меѓутоа, зарем во нив не препознаваме некои од историските идеали на разните интернационали? Глобализмот не е исто што и интернационализмот и тој бара некои други перспективи.

përforcimeve të grave.

Qëndrimi i dytë ka të bëjë me botëkuptimin për fuqinë. Nevojitet një analizë më e nuancuar e kategorisë fuqi. Nëse nisemi nga teoria e Fukosë, fuqia duhet të kuptohet jo si pasje e fuqisë, por si praktikim i saj ndaj njerëzve dhe ndaj resurseve. Përforcimi nuk duhet të shihet si i ndarë nga fuqia për shkak të faktit se kategorija gjini edhe vetë është kategori e fuqisë. Ajo që duhet të bëhet në kontekst të globalizimit është praktikimi i fuqisë në integritetin e individit, që shpie kah fuqia kolektive, e me këtë edhe drejt fuqisë për ndryshime.

Qëndrimi i tretë e shtron pyetjen e përforcimit individual. Kjo duhet të zbatohet medoemos në suazat e institucioneve dhe të praktikave diskurzive. Të kuptuara si vend i aksioneve kolektive, institucionet të cilat mbështeten në të drejtat e njeriut, në të drejtën dhe dhe në përparimin ekonomik janë rrjedhë e subjektivitetit individual. Dhe, në fund, botëkuptimi se përforcimi është proces dhe rezultat. Si proces, kjo kërkon kohë e vend, ndërsa si rezultat duhet patjetër të jetë diçka e matshme. Vetëm kështu e kuptuar, përforcimi i grave do të paraqesë bazë reale për projektet e ardhshme për zhvillimin e politikave të përforcimit.

Këto qëndrime me të vërtetë janë diçka që mund të paraqesë bazë për nxitjen e debatit për gjininë dhe zhvillimin në proceset e globalizimit, ndërkaq, vallë te këto, a nuk e njohim disa nga idealet historike të internacionaleve të ndryshme? Globalizmi nuk është e njejtа punë si internacionalizmi dhe ai kërkon disa perspektiva të tjera.

Përkthim: Lindita Ahmeti